

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

МАКЕДОН ВЯЧЕСЛАВ ВЛАДИСЛАВОВИЧ

УДК 338.242:332.012.324

**ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНОЮ ВЛАСНІСТЮ
В УМОВАХ ТРАНЗИТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ**

**Спеціальність 08.02.03 – Організація управління, планування і
регулювання економікою**

**АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

Дніпропетровськ – 2005

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Дніпропетровському університеті економіки та права.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
САЗОНЕЦЬ Ігор Леонідович,
Дніпропетровський національний університет,
декан факультету міжнародної економіки

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, доцент
НАЗАРОВА Галина Валентинівна,
Харківський національний економічний університет,
завідувач кафедри управління персоналом;

кандидат економічних наук, доцент
ЛАПУШКІНА Світлана Кузьмівна,
Дніпропетровський національний університет, доцент
кафедри економіки і управління підприємством

Провідна установа: Інститут економіки промисловості НАН України,
відділ проблем економіки підприємств (м. Донецьк)

Захист відбудеться “25” листопада 2005 р. о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 08.120.01 у Дніпропетровському університеті економіки та права за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Леніна, 18.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Дніпропетровського університету економіки та права за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Набережна Леніна, 18.

Автореферат розісланий “25” жовтня 2005 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

В.М. Шаповал

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В основі ринкового регулювання економіки в усіх промислово розвинених країнах лежить управління корпоративною власністю. Саме право власності використовується для прямої і непрямой дії учасників ринкових відносин на економіку країни в цілому.

Необхідно відзначити, що сучасний стан цього питання характеризується, з одного боку, недостатньою кількістю у вітчизняній економічній науці скільки-небудь розробленої теорії досліджуваного питання, а з іншого – явним недоліком досвіду реального використання корпоративними структурами можливостей впливу на економічні процеси через усвідомлене розпорядження тією частиною національного багатства, яка знаходиться в корпоративній власності.

Найбільш актуальними завданнями у сфері практичного управління корпоративною власністю сьогодні можна вважати: уточнення структури і складу корпоративної власності, формалізацію цілей, завдань і принципів її функціонування, визначення критеріїв ефективності управління, які, у свою чергу, вимагають пошуку й обґрунтування методичних підходів до вирішення конкретних економічних завдань – оцінки окремих об'єктів корпоративної власності і визначення ефективних напрямів їх структурного розвитку.

Основні положення щодо управління корпоративною власністю знайшли відображення в роботах зарубіжних учених: Г. Александера, І. Ансоффа, Х. Бірмана, Дж. Ваховича, Р. Деянга, Ф. Істербрука, Т. Коупленда, Дж. Маркуса, Ф. Рейлі, А. Стрикленда, А. Томсона, М. Хамера, М. Хесея, А. Бандуріна, Ш. Валітова, І. Мазура, А. Недосекіна, С. Орехова, А. Радигіна, І. Храбрової, Б. Чуба; українських учених, які на основі класичних теорій розробили та удосконалили методи управління корпоративною власністю і капіталом, серед них: О.І. Амоша, А.О. Задоя, Г.О. Крамаренко, Г.В. Назарова, Ю.Є. Петруня, Ф.Ю. Поклонський, І.Л. Сазонець, Г.А. Семенов, М.Г. Чумаченко, О.М. Ястремська.

Більшість сучасних досліджень, на жаль, зосереджена на адаптації зарубіжних методик, технологій управління до сучасних проблем українських підприємств. Всебічне вивчення праць зарубіжних і вітчизняних учених доводить, що практично всі вони зосереджені на проблемах створення і розвитку корпоративних відносин власності. Питання ж оцінки ефективності управління капіталом відійшли на другий план. Отже, високий рівень актуальності мають наукові дослідження, присвячені вирішенню цієї складної проблеми.

Важливо акцентувати увагу на тій обставині, що більшість українських корпорацій виникли не внаслідок еволюції індивідуального бізнесу, а внаслідок перетворення державних структур, що вимагає врахування національних особливостей. Розв'язання даної проблеми полягає в необхідності розробки принципово іншого підходу, заснованого не на копіюванні нехай навіть позитивних форм відносин, а на створенні умов для формування нового українського типу управління корпоративною власністю з урахуванням історичних, економічних і соціальних особливостей національного управління.

Викладені проблеми визначили вибір теми дослідження, яке спрямоване на аналіз сучасної ситуації, що склалася в корпоративному секторі України, розробку та оптимізацію методик ефективного управління корпоративною власністю.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до програми наукових досліджень Дніпропетровського університету економіки та права за комплексною темою “Особливості функціонування підприємств та організацій різних форм власності в умовах ринкової трансформації економіки” (номер державної реєстрації 0104U008831). Безпосередньо автором створено модель контролю за концентрацією власності корпорації, удосконалено методику управління портфелями корпоративної власності, розроблено методику управління виробничими кластерами корпорації.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні і розробці практичних рекомендацій щодо управління корпоративною власністю в умовах корпоративної системи, що склалася в Україні.

Відповідно до мети, в дисертації були поставлені наступні основні завдання:

- виділити провідні наукові концепції розвитку корпоративного управління та уточнити поняття “корпорація”;
- визначити основні економічні ознаки сучасних корпорацій;
- обґрунтувати можливості адаптації моделей корпоративного управління країн, де існують розвинені ринки капіталу, до умов господарювання вітчизняних корпорацій;
- визначити зміст поняття “корпоративна власність” стосовно умов транзитивної економіки й систематизувати критерії її класифікації;
- виявити специфічні напрямки формування корпоративної власності в Україні;
- сформулювати систему пріоритетів для застосування сучасних методів управління активами за умов трансформаційних процесів в економіці;
- виявити критерії ефективності та вдосконалити існуючі методики управління корпоративною власністю;
- створити модель контролю за концентрацією власності корпорації;
- оптимізувати існуючі методики управління портфелем власності корпорації;
- розробити методику управління кластерами корпорації.

Об'єктом дослідження є процес управління корпоративною власністю.

Предметом дослідження є сукупність організаційно-економічних відносин в системі управління корпоративною власністю.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань в дисертаційній роботі були використані такі методи: *візуально-графічний* – для подання результатів у наочній формі; *статистичний* – для представлення динаміки формування корпоративної власності в Україні; *економіко-математичний* – для розробки методичного інструментарію

підвищення ефективності управління об'єктами корпоративної власності; *системного аналізу і синтезу, індукції і дедуції* – для аналізу моделей та методів управління корпоративною власністю; *наукової абстракції* – для формування висновків; *кореляційно-регресійний* – для розрахунку ступеня ризику управління корпоративними портфелями власності.

Інформаційну базу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних учених, джерела енциклопедичного характеру з питань економіки, періодична література, ресурси глобального інформаційного середовища Інтернет. У роботі використані законодавчі і нормативні акти, що регулюють корпоративні відносини на території України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці нових економіко-математичних і економіко-статистичних методів оцінки ефективності управління об'єктами корпоративної власності. При цьому:

вперше:

- розроблено методику управління кластерами корпорації, яка базується на використанні показника взаємодії об'єктів корпоративної власності в рамках кластеру, що дає можливість визначити слабку ланку виробничого кластеру корпорації;

- створено модель контролю за концентрацією власності корпорації, яка базується на визначенні рівня концентрації власності корпорації з критерієм наявності контролю з боку менеджменту корпорації;

- виявлені специфічні напрямки формування корпоративної власності в Україні, які полягають у тому, що існує: великий сектор державної власності, поділ власності між олігархічними структурами, відсутність фондового механізму управління;

удосконалено:

- методику управління портфелем власності за рахунок використання диференційованого підходу, основою якого є використання критерію важливості у вигляді нечітких множин;

- методики формування портфеля власності для оцінки ефективності корпоративного управління за допомогою моделі трикутних нечітких чисел;

- методичну базу адаптації моделей корпоративного управління країн, де існують розвинені ринки капіталу, до умов господарювання вітчизняних корпорацій;

дістали подальшого розвитку:

- класифікація об'єктів корпоративної власності. Запропоновано класифікацію, яка базується на таких ознаках: види корпоративної власності, галузева приналежність, рівень ліквідності, розмір пакету акцій, ступінь індустріалізації, рівень монополізації, вид організаційно-правової форми;

- визначення основних економічних ознак сучасних корпорацій, до яких слід віднести: централізований орган управління (Рада директорів); складну сегментовану організаційну структуру управління; наявність принципу обмеженої відповідальності; відокремлення інституту власників (акціонерів) від інституту управління (менеджерів); наявність інституту інсайдерів та аутсайдерів; інтегровану корпоративну структуру та форму діяльності;

– визначення економічної категорії “корпорація” та “корпоративна власність”. Корпорація це – форма організації господарської діяльності, заснована на об’єднанні сукупності осіб (фізичних і юридичних) для досягнення загальної мети, що передбачає пайову власність, юридичний статус і зосередження функцій управління в руках професійних керівників (менеджерів), які працюють за наймом. Корпоративна власність – це відносини, які складаються між суб’єктами господарювання, щодо об’єктів нерухомості, майнових прав, робіт і послуг, інформації і технологій, нематеріальних благ і інших частин національного багатства, право користування, володіння, розпорядження якими належить конкретній корпорації.

Практичне значення одержаних результатів. Основні положення і рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані при створенні або розвитку виробничого кластеру в межах корпорації. Ряд теоретичних та практичних положень дисертації застосовуються при викладанні дисциплін: “Корпоративне управління”, “Стратегічний менеджмент”, “Антикризовий менеджмент”, “Ризик-менеджмент” у Дніпропетровському університеті економіки та права (довідка №272 від 08.04.05 р.).

Основні наукові положення та практичні рекомендації проведеного дослідження знайшли своє використання у програмах створення ефективного механізму управління власністю корпоративізованих підприємств, що підпорядковані Національному космічному агентству України (довідка №Д-Р/309 від 10.05.05 р.), а також для визначення ефективності управління акціонерним капіталом корпорацій у Дніпропетровському територіальному управлінні Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (довідка №47 від 15.04.05 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є самостійно написаною науковою працею, в якій викладений авторський підхід до вирішення важливого наукового завдання - вдосконалення економічного механізму управління об’єктами корпоративної власності і розробки методичних рекомендацій для оцінки ефективності корпоративного управління в умовах становлення сучасної економіки України.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дисертаційної роботи доповідалися на науково-практичних та науково-методичних конференціях: Всеукраїнській науково-практичній конференції “Інвестиційні стратегії сталого розвитку” (м. Дніпропетровськ, 2004 р.); Регіональній науково-методичній конференції “Формування стратегії конкурентоспроможності освіти в регіоні” (м. Жовті Води, 2004 р.); V Всеукраїнській науково-практичній конференції “Фінансово-економічні проблеми розвитку регіонів України” (м. Дніпропетровськ, 2004 р.); Міжнародній науковій конференції молодих учених і студентів “Молодь України і соціально-орієнтована економіка” (м. Харків, 2004р.); Дня науки в Гуманітарному університеті “ЗІДМУ” (м. Запоріжжя, 2004 р.); Міжнародній науково-практичній конференції “М.І. Туган–Барановський - видатний вчений-економіст. Спадщина та новації” (м. Донецьк, 2005 р.); Науково-практичній конференції “Політичні, правові та економічні основи

інтеграції України у світове співтовариство” (м. Черкаси, 2005 р.); Міжвузівській науково-практичній конференції “Проблеми побудови і функціонування операційних систем в умовах невизначеності і динамічності зовнішнього середовища” (м. Дніпропетровськ, 2005 р.).

Публікації. Основні результати і висновки дисертаційного дослідження опубліковані у 19 наукових працях загальним обсягом 5,9 умов.-друк. арк., у тому числі 11 статей у наукових журналах та збірниках наукових праць фахових видань, затверджених ВАК України.

Обсяг і структура роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Робота містить 201 сторінку машинописного тексту, що включає 29 рисунків, 16 таблиць. Список використаних джерел налічує 173 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі “**Теоретичні аспекти управління корпорацією в сучасній економіці**” розглянуто наукові концепції щодо визначення понять “корпорація” та “корпоративна власність”; визначено основні економічні ознаки сучасних корпорацій; охарактеризовано моделі корпоративного управління країн з розвиненими ринками капіталу; розкрито зміст поняття “корпоративна власність” і систематизовано критерії її класифікації.

У межах дисертаційного дослідження визначено, що корпорація – це форма організації господарської діяльності, заснована на об’єднанні сукупності осіб (фізичних і юридичних) для досягнення загальної мети, що передбачає пайову власність, юридичний статус і зосередження функцій управління в руках професійних керівників (менеджерів), які працюють за наймом.

У результаті аналізу сучасних ознак корпорації було виявлено, що принциповими відмінностями корпорації від будь-якої іншої форми організації бізнесу є: централізований орган управління (Рада директорів), складна сегментована організаційна структура управління, наявність принципу обмеженої відповідальності, відокремлення інституту власників (акціонерів) від інституту управління (менеджерів), наявність інституту інсайдерів та аутсайдерів, інтегрована корпоративна структура та форма діяльності.

У світовій практиці корпоративного управління сформувалися три моделі корпоративного управління: англо-американська, японська і німецька. Основні ознаки, за якими характеризується кожна модель, наступні: ключові учасники і засновники корпорації; структура володіння акціями; склад Ради директорів; вимоги до розкриття інформації для корпорацій; корпоративні дії, що вимагають схвалення акціонерів; механізм взаємодії між ключовими учасниками.

Найбільш важливим механізмом корпоративного управління в англо-американській моделі, що характеризується наявністю великої кількості корпорацій, розпиленістю капіталу, слабкою участю банків у корпоративних відносинах, є формування грошової винагороди менеджерів і контроль з боку фондового ринку; у німецькій та японській моделях, що характеризуються невеликою кількістю корпорацій, значною концентрацією акціонерного

капіталу, активною участю банків в корпоративних відносинах, є функціонування Ради директорів.

Для національної економіки найбільш прийнятним буде використання елементів японської та німецької моделей корпоративного управління. В Україні формується власна модель корпоративного управління, основними рисами якої можна вважати наступні:

- слабкий розвиток корпоративної демократії і домінування крупних власників;
- відсутність розповсюдження акцій крупних корпорацій між представниками трудових колективів, менеджменту й інвесторами;
- відсутність механізмів урахування інтересів дрібних акціонерів і їх здатності впливати на схвалювані рішення;
- відсутність засобів для інвестування що стримує розвиток вітчизняних корпорацій, і вихід на фондові ринки США і Західної Європи;
- інтеграція банківського капіталу і промисловості, формування олігархії;
- збереження значних позицій держави. Практично у всіх провідних українських компаніях є пакет акцій, що належить державі.

У процесі дослідження було сформульовано поняття “корпоративна власність” як відносини, що виникають між суб’єктами господарювання щодо об’єктів нерухомості, майнових прав, робіт і послуг, інформації і технологій, нематеріальних благ і інших частин національного багатства, право користування, володіння, розпорядження якими належить конкретній корпорації.

Суб’єкт власності – активна сторона відносин власності, що має право володіння об’єктом власності (в дисертації – корпорація). Об’єктами корпоративного права власності (об’єктами управління) виступають: нерухоме майно (будівлі, споруди, земельні ділянки, тощо); рухоме майно (частки, паї, цінні папери, зокрема акції, облігації, ін.); грошові кошти (національна та іноземна валюта); борги (дебіторська заборгованість); інформація; інтелектуальна власність.

У роботі здійснено класифікацію об’єктів корпоративної власності (рис. 1) з метою виявлення масштабів діяльності корпорацій в економіці. Класифікацію здійснено за такими ознаками: вид корпоративної власності; розмір пакету акцій, що знаходиться у власності корпорації; ступінь індустріалізації; рівень монополізації ринку; організаційно-правова форма; рівень ліквідності майна; галузева приналежність.

Класифікація об’єктів корпоративної власності виявляє той факт, що корпорації можуть мати власність у всіх можливих сферах національної та світової економіки. Це, в свою чергу, доводить те, що однією з головних економічних ознак корпорації є саме масштаб діяльності.

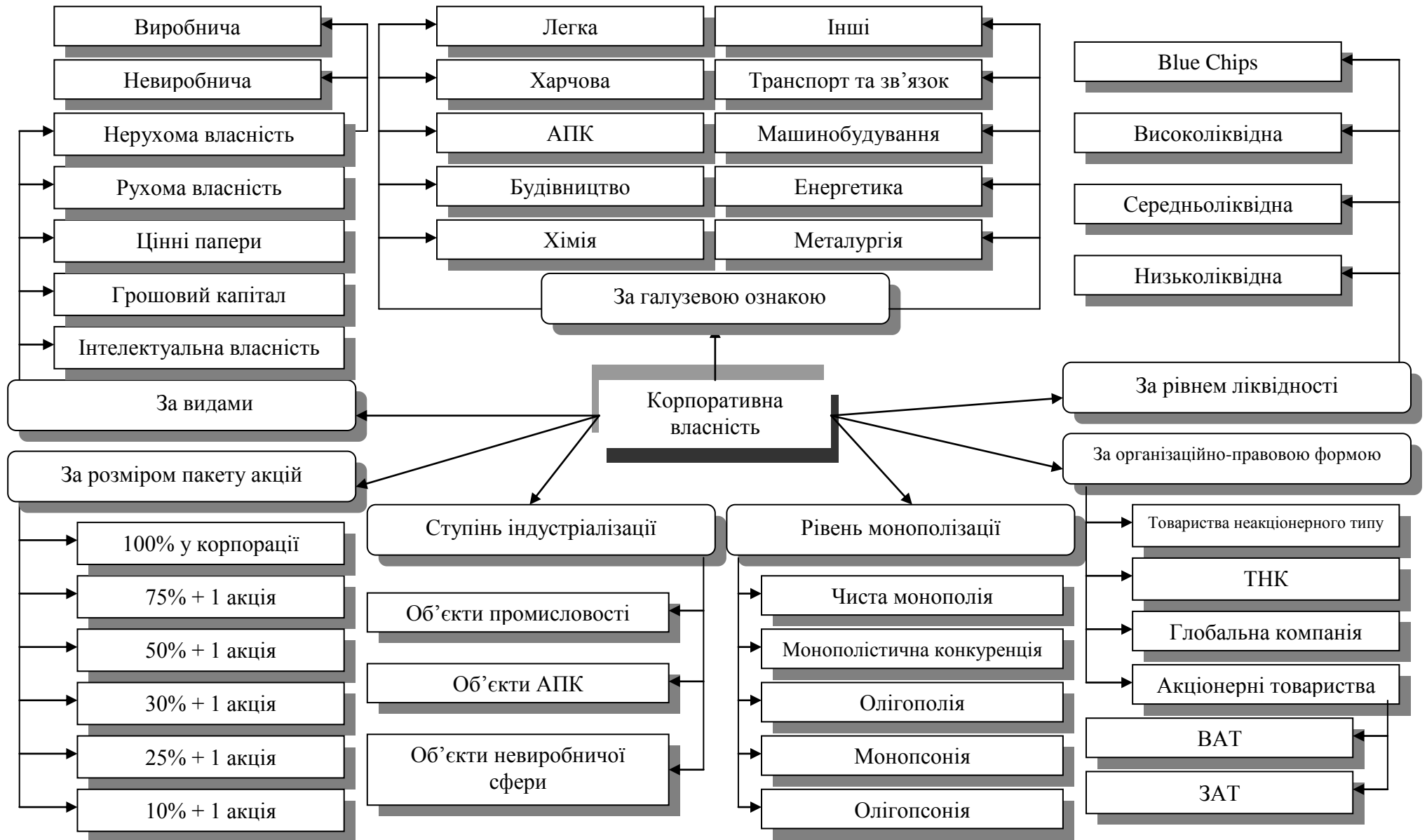

Рис. 1. Класифікація об'єктів корпоративної власності

У другому розділі **“Аналіз процесу управління власністю корпоративних структур”** визначена специфіка формування корпоративної власності в Україні; проаналізовані методи управління активами корпорації; виявлені критерії ефективності управління корпоративною власністю.

Проаналізувавши методи управління активами корпорації, ми дійшли висновку, що процес управління корпоративною власністю повинен бути ефективним, тобто повинен здійснюватися так, щоб витрати на її утримання і управління не перевищували доходів, одержаних від її використання. Для цього у процесі управління необхідно застосовувати такий набір методів і прийомів управління, які в сукупності становлять єдиний комплекс управління корпоративною власністю. Одним з елементів комплексу управління корпоративною власністю є управління дочірнім підприємством корпорації. Процес полягає в тому, щоб реалізувати цикл управління для досягнення максимальної ефективності функціонування. Найприйнятнішим для дочірнього підприємства корпорації є розширений цикл управління, що містить сім етапів: аналіз можливостей, планування, організацію, мотивацію, реалізацію, контроль, регулювання.

Як і будь-яке корпоративне майно, пакети акцій є інструментом фінансової діяльності корпорації. Для оцінки ефективності використання корпоративних пакетів акцій використовуються наступні показники: прибутковість до погашення, дивідендна ставка, ліквідність, динаміка курсової вартості. Ще одним елементом є цикл управління корпоративним нерухомим майном. Система управління корпоративною власністю в частині об'єктів нерухомого майна базується на: знаннях про склад об'єктів корпоративної власності; визначенні ринкової вартості об'єктів нерухомості і прав користування ними; створенні єдиного банку даних корпорації про всі об'єкти нерухомості; вживанні всього дозволеного законодавством інструментарію при використанні об'єктів нерухомості; повноцінному захисті майнових прав корпорації; досягненні максимальної прибутковості об'єктів нерухомості.

Конкретніший погляд на проблему оцінки ефективності корпоративного управління знайшов відображення в наступному: ефективна фінансово-господарська діяльність корпорації і є підтвердженням ефективності корпоративного управління. Даний підхід реалізується в наступних основних методах. Перший – це оцінка ринкової вартості корпорації, другий – оцінка фінансового стану корпорації, ключовим моментом якої є розрахунок вірогідності банкрутства. Останні методи в українських умовах набувають особливої актуальності. Серед методик оцінки вірогідності банкрутства та ефективності діяльності прийнято виділяти методи, засновані на аналізі фінансових даних: двохфакторна модель, Z-коефіцієнт Альтмана, коефіцієнт Тафлера, PAS-коефіцієнт, методика оцінки ризику корпоративного управління, балансова модель. При цьому встановлено, що тільки модель ризиків дає можливість комплексної оцінки ефективності управління корпоративною власністю, інші моделі дають можливість визначити тільки певні зміни ефективності управління.

У третьому розділі “Підвищення ефективності управління корпоративною власністю” створено модель контролю за концентрацією власності корпорації, яка дає можливість визначити рівень контролю власності з боку менеджерів та прямих власників корпорації. Запропоновано заходи для оптимізації методики управління портфелем об’єктів власності корпорації, які ґрунтуються на використанні диференційованого та портфельного підходу.

Диференційований підхід ґрунтується на принципі важливості, який формується за допомогою критерію важливості об’єкта управління у вигляді наборів значень відповідних оцінок. Алгоритм формування підходу наступний:

1. Корпоративна власність поділяється на об’єкти управління mo_j ($j = 1, \dots, n$). Де j – кількість об’єктів управління.

2. Визначається набір показників для оцінки важливості об’єкта, який може бути представлений у вигляді чіткої непорожньої множини D , елементами якої є властивості важливості об’єкта d_i ($i = 1, \dots, m$) Де i – кількість властивостей важливості.

3. Кожному з елементів d_i привласнюється ступінь важливості (частка – p_i). Після цього вони упорядковуються відповідно до ступеня важливості.

4. Для усіх об’єктів управління на безлічі властивостей важливості встановлюються значення важливості v_{ij} .

5. Для кожного об’єкта управління складається нечітка множина D_j . При цьому:

$$D_j = \frac{\mu_{ij} D(d_i)}{d_i}, \quad (1)$$

де $\mu_{ij} D(d_i)$ – функція важливості, що показує, наскільки ця властивість важлива для даного об’єкта управління:

$$\mu_{ij} D_j(d_i) = p_i \times v_{ij}. \quad (2)$$

6. Для усіх D_j виявляється висота [$\sup \mu_{ij} D(d)$], тобто найбільше із усіх набутих значень функції важливості:

$$[\sup \mu_{ij} D(d)] = \max \mu_{ij} D_j(d_i). \quad (3)$$

7. Усі значення функцій важливості нормуються:

$$\mu_{ij}^1 D_j(d_i) = \frac{\mu_{ij} D_j(d_i)}{\sup \mu D(d)}, \quad (4)$$

при цьому:

$$\mu^l_{ij} D_j(d_i) = D_k, \quad (5)$$

де D_k – функція важливості нормованої нечіткої множини.

8. Об'єкти управління ранжуються шляхом зіставлення нормованих функцій важливості, причому можна говорити, що показник D_j важливіший за D_k , якщо виконується умова:

$$N [\mu^l_{ij} D_j(d_i) > \mu^l_{ik} D_k(d_i)] > N [\mu^l_{ij} D_j(d_i) < \mu^l_{ik} D_k(d_i)], \quad (6)$$

де $N [\mu^l_{ij} D_j(d_i) > \mu^l_{ik} D_k(d_i)]$ – кількість пар функцій важливості, в яких нормовані значення даних функцій множини D_j більше відповідних значень функцій важливості множини D_k ;

$N [\mu^l_{ij} D_j(d_i) < \mu^l_{ik} D_k(d_i)]$ – кількість пар функцій важливості, в яких нормовані значення даних функцій множини D_j менше відповідних значень функцій важливості множини D_k .

Якщо виконується зворотна умова, тобто:

$$N [\mu^l_{ij} D_j(d_i) > \mu^l_{ik} D_k(d_i)] < N [\mu^l_{ij} D_j(d_i) < \mu^l_{ik} D_k(d_i)], \quad (7)$$

то можна говорити, що D_k важливіша за D_j . У разі рівності обох N – об'єкти мають однакову важливість. На підставі проведених парних порівнянь формується упорядкований набір об'єктів управління.

Разом з диференційованим підходом корпорація може використовувати портфельний підхід управління власністю. Дохід від об'єкта власності багато в чому випадковий, його точне значення в майбутньому невідоме, для опису прибутковості найбільш доречно використовувати трикутні нечіткі числа, де $\bar{r} = (r_{1i}, \bar{r}_i, r_{2i})$ – прибутковість i -го об'єкту, трикутне нечітке число. Тоді прибутковість портфеля також є трикутним нечітким числом:

$$\bar{r} = \left(r_{\min} = \sum_{i=1}^N x_i r_{1i}, \bar{r} = \sum_{i=1}^N x_i \bar{r}_i, r_{\max} = \sum_{i=1}^N x_i r_{2i} \right) \quad (8)$$

Ступінь ризику збитків по конкретному бізнесу визначається таким чином:

$$\beta = \begin{cases} 0, & \text{при } r^* < r_{\min} ; \\ R \times \left[1 + \frac{1-\alpha}{\alpha} \times \ln(1-\alpha) \right], & \text{при } r_{\min} \leq r^* < \bar{r} ; \\ 1 - (1-R) \times \left[1 + \frac{1-\alpha}{\alpha} \times \ln(1-\alpha) \right], & \text{при } \bar{r} \leq r^* < r_{\max} ; \\ 1, & \text{при } r^* \geq r_{\max} ; \end{cases} \quad (9)$$

де

$$R = \begin{cases} \left[\frac{r^* - r_{\min}}{r_{\max} - r_{\min}} \right], & \text{при } r^* < r_{\max} ; \\ 1, & \text{при } r^* \geq r_{\max} ; \end{cases} \quad \alpha = \begin{cases} 0, & \text{при } r^* < r_{\min} ; \\ \left[\frac{r^* - r_{\min}}{\bar{r} - r_{\min}} \right], & \text{при } r_{\min} \leq r^* < \bar{r} ; \\ 1, & \text{при } r^* = \bar{r} ; \\ \left[\frac{r_{\max} - r^*}{r_{\max} - \bar{r}} \right], & \text{при } \bar{r} < r^* < r_{\max} ; \\ 0, & \text{при } r^* \geq r_{\max} . \end{cases}$$

Якщо бізнес-портфель корпорації складається з двох напрямів (БН₁ і БН₂) з наступними параметрами: прибутковість – 8% і 12% відповідно; розрахунковий коридор БН₁ – [7,2%, 8,8%] і БН₂ – [9,6%, 12,4%]; частка БН₁ у портфелі змінюється від 0 до 50%; частка БН₂ – від 100% до 50%. Критичне значення прибутковості портфеля складає $r^* = 11\%$. Результати оцінки ризику збитків по бізнес-напрямах при перерозподілі їх часток в портфелі наведені в *табл.1*.

Таблиця 1

Визначення ризику двохсегментного портфеля з граничною ставкою $r^* = 11\%$ річних

Частка БН ₁	Частка БН ₂	Очікувана прибутковість портфеля, %	Нижня межа доходності, %	Верхня межа доходності, %	Ступінь ризику
0,0	1,0	12,0	9,6	14,4	0,109
0,1	0,9	11,6	9,4	13,8	0,190
0,2	0,8	11,2	9,1	13,3	0,339
0,3	0,7	10,8	8,9	12,7	0,670
0,4	0,6	10,4	8,6	12,2	0,854
0,5	0,5	10,0	8,4	11,6	0,959

Залежність “ризик – очікувана прибутковість” по бізнес-портфелю представлена на рис.2, а залежність ступеню ризику від частки низькоприбуткових бізнесів – рис. 3.

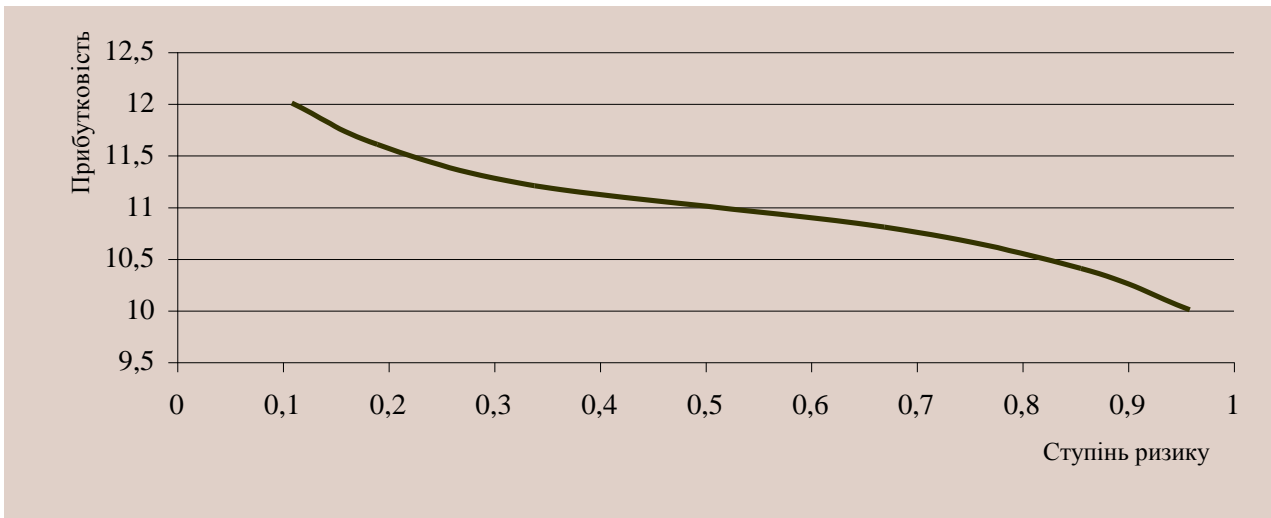

Рис. 2. Залежність “ризик – прибутковість”

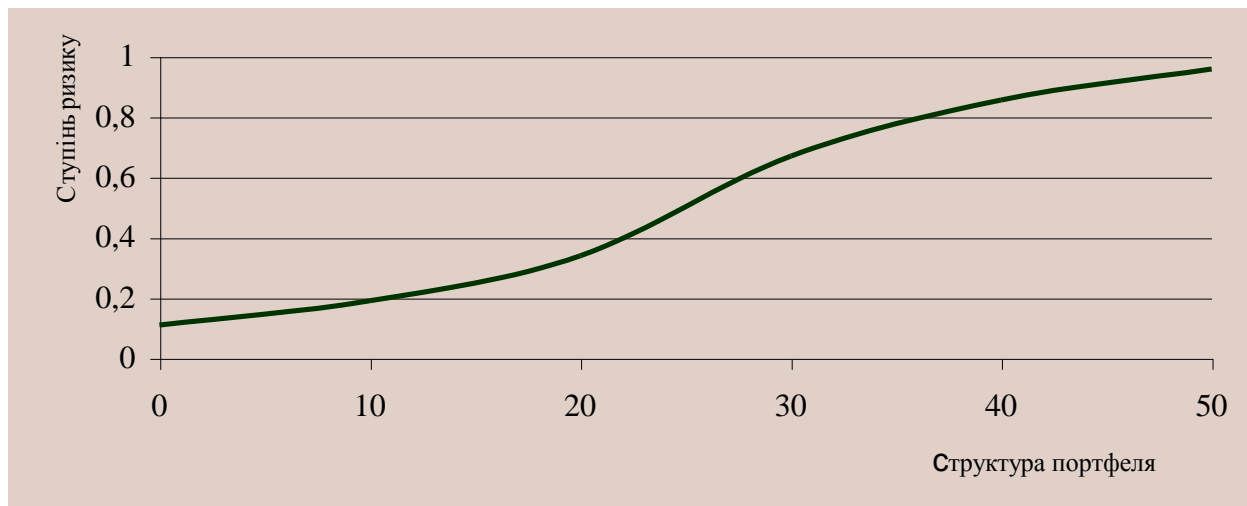

Рис. 3. Залежність “структура портфеля – ступінь ризику”

Із зростанням частки низькоприбуткового бізнесу в портфелі, падає очікувана прибутковість портфеля в цілому і, відповідно, зростає ризик збитків і неефективності портфельного вибору.

Підконтрольні корпорації підприємства які приймають участь у виробничому процесі, складають кластер, Ці підприємства мають між собою економічні зв'язки і проблема корпоративного управління цим кластером полягає в тому, щоб визначити, як ефективніше будувати ці зв'язки. Нами запропоновано два підходи для створення економічних зв'язків в межах кластеру. По-перше, це об'єднання усіх підконтрольних підприємств в єдиний виробничий ланцюжок, а по-друге, це надання економічної самостійності кожному підприємству корпорації. Для визначення напрямку побудови кластеру пропонується застосовувати показник взаємодії (ПВ), який можна виразити формулою:

$$ПВ = \frac{E_{л}}{E_{ср}} . \quad (10)$$

Розрахунок показника загальної ефективності кластеру здійснено таким чином:

$$E_{\text{л}} = \frac{\sum_{i=1}^n \text{ЧП}_i}{\sum_{i=1}^n \text{ВА}_i}, \quad (11)$$

де ЧП – чистий прибуток підприємства того, що входить до кластеру;
 ВА – валові активи підприємства;
 n – кількість підприємств кластеру.

Для розрахунку загальної ефективності підприємств-учасників, що діють самостійно в межах кластеру, скористаємося формулою:

$$E_{\text{ср}} = \frac{1}{N-1} \times \left(\frac{E_1}{2} + \sum_{i=1}^{N-1} E_i + \frac{E_N}{2} \right), \quad (12)$$

де E_1 – ефективність першого об'єкта кластеру;
 E_i – ефективність i -го об'єкта кластеру;
 E_n – ефективність n -го об'єкта кластеру;
 n – кількість підприємств-учасників кластеру об'єктів власності ($n > 1$).

Якщо значення показника взаємодії $\text{ПВ}_j < 1$, то це свідчить про те, що об'єкти, які входять до кластеру корпорації і працюють як самостійні елементи, діють ефективніше, ніж як єдине ціле. Якщо значення показника взаємодії $\text{ПВ}_j > 1$, то це означає, що функціонування об'єктів у складі кластеру як єдине ціле, більш ефективне, ніж самостійна діяльність.

У роботі визначено алгоритм виявлення слабкої ланки кластеру. Під слабкою ланкою кластеру будемо розуміти об'єкт (підприємство) або декілька об'єктів (підприємств) – учасників кластеру, діяльність яких знижує інтегральну ефективність. Для виявлення слабкої ланки введемо так званий показник взаємодії об'єктів з поправкою на об'єкт j , формула розрахунку якого виглядатиме наступним чином:

$$\text{ПВ}_j = \frac{E_{j\text{л}}}{E_{\text{ср}}}, \quad (13)$$

де ПВ_j – показник взаємодії з поправкою на об'єкт j ;
 $E_{j\text{л}}$ – ефективність кластеру з поправкою на об'єкт j :

$$E_{j\text{л}} = \frac{\text{ЧП}_{j\text{л}}}{\text{ВА}_{j\text{л}}};$$

де

$$\begin{aligned} ЧП_{jл} &= \left[\sum_{i=1}^N ЧП_i \right] - ЧП_j; \\ ВА_{jл} &= \left[\sum_{i=1}^N ВА_i \right] - ВА_j; \end{aligned}$$

E_{jCP} – середня ефективність об’єктів кластеру з поправкою на об’єкт j , що обчислюється за формулами:

для $j = 1$:

$$E_{jCP} = \frac{1}{n-2} \times \left[\frac{E_2}{2} + \sum_{i=3}^{N-1} E_i + \frac{E_N}{2} \right];$$

для $j = 2, 3, \dots, N-1$:

$$E_{jCP} = \frac{1}{n-2} \times \left[\frac{E_1}{2} + \sum_{i=2}^{N-1} E_i + \frac{E_N}{2} - E_j \right];$$

для $j = N$:

$$E_{jCP} = \frac{1}{n-2} \times \left[\frac{E_1}{2} + \sum_{i=2}^{N-2} E_i + \frac{E_{N-1}}{2} \right].$$

Економічний зміст показника $ПВ_j$ наступний: припустимо, що в кластері один з об’єктів (підприємство j) замінюється одиничним, який при розрахунках усіх інтегральних показників не впливає на загальний показник взаємодії. Далі слідує логічне припущення, що, якщо інтегральні показники розраховані без урахування j -го об’єкта вище, ніж розраховані з урахуванням даних цього об’єкта, то j -ий об’єкт своєю діяльністю знижує інтегральні показники. Таким чином, розраховані для усіх об’єктів корпоративної власності $ПВ_j$ ($j = 1, \dots, N$) дають нам можливість оцінити, який з об’єктів своєю діяльністю знижує інтегральний показник взаємодії більшою мірою. Отже, цей об’єкт і є слабкою ланкою кластеру.

ВИСНОВКИ

1. Встановлено, що наукові концепції, які розглядають поняття “корпорація” та “корпоративне управління”, мають декілька напрямків їх трактування, тому виявилось необхідним побудувати нове визначення організаційно-економічної сутності корпорації.

2. Доведено, що до основних економічних ознак корпорації, які вирізняють її від інших форм господарських утворень та об’єднань слід відносити: наявність централізованого органу управління (Рада директорів); існування складної сегментованої організаційної структури управління; реалізацію принципу обмеженої відповідальності; відокремлення інституту власників (акціонерів) від інституту управління (менеджерів); наявність інституту інсайдерів та аутсайдерів; наявність інтегрованої корпоративної структури та форм діяльності.

3. Визначено, що у світовій практиці сформувалися три основні моделі управління діяльністю корпорацій: англо-американська, японська і німецька, що відрізняються за такими головними ознаками, як: ключові учасники і засновники корпорації; структура володіння акціями; склад Ради директорів; вимоги до розкриття інформації; корпоративні дії, що вимагають схвалення акціонерів; механізм взаємодії між ключовими учасниками.

Визначено, що для національної економіки найбільш прийнятним буде використання елементів японської та німецької моделей корпоративного управління.

4. Уточнено поняття “корпоративна власність” і систематизовано параметри її класифікації.

У межах класифікації корпоративної власності, визначені такі сфери її формування як: вид корпоративної власності, розмір пакету акцій, що знаходиться у власності корпорації, ступінь індустріалізації, рівень монополізації ринку, організаційно-правова форма, ступінь ліквідності майна, галузева приналежність.

5. Дослідження специфіки корпоративного управління в Україні дозволили виділити його основні риси і відмінності: вибраний спосіб приватизації українських підприємств призвів до розпилювання акціонерного капіталу і до того, що багато підприємств продали недооціненими; контроль над більшістю корпорацій зосередився в руках менеджерів корпорації та олігархічних груп; низький рівень участі держави в управлінні державними пакетами акцій приватизованих підприємств; низька ліквідність акцій більшості українських корпорацій в сукупності з великою кількістю АТ створює передумови для розвитку ринку корпоративного контролю; експлуатація інституту банкрутств як засобу перерозподілу власності; відсутність ефективного механізму формування інституту найманих директорів українських корпорацій і в цілому нестача професійних найманих керівників.

6. На підставі аналізу методів управління об'єктами корпоративної власності було визначено організаційно-економічну сутність управління дочірнім підприємством корпорації, що полягає в реалізації циклу управління, який спрямований на досягнення максимальної ефективності його функціонування. Встановлено, що найбільш прийнятним для дочірнього підприємства корпорації є розширений цикл управління, котрий містить сім етапів: аналіз можливостей, планування, організація, мотивація, реалізація, контроль і регулювання.

З метою підвищення ефективності використання корпоративних акцій може бути використаний адаптований цикл управління пакетами акцій, що включає: інвентаризацію й облік пакетів; оцінку ефективності і ліквідності; планування підвищення ліквідності і варіантів використання пакету; організацію заходів і мотивацію керівників корпорацій; контроль дочірніх підприємств і трасових керівників.

Доведено, що цикл управління нерухомістю визначається в основному специфікою використання корпоративної нерухомості й повинен включати: інвентаризацію й облік нерухомості; оцінку вартості і правового положення

нерухомості; оцінку ефективності використання нерухомості; планування варіантів використання нерухомості; реалізацію запланованих заходів; контроль за використанням корпоративного нерухомого майна.

7. Доведено, що критеріями які дозволяють найбільш об'єктивно оцінити ефективність управління об'єктами власності певної корпорації є: двофакторна модель; Z-коефіцієнт Альтмана; модель Тафлера; PAS-коефіцієнт; модель ризиків; балансова модель. При цьому встановлено, що тільки модель ризиків дає можливість комплексної оцінки ефективності управління корпоративною власністю, інші моделі дають можливість визначити тільки певні зміни ефективності управління.

8. У результаті комбінування критерію ступеня концентрації капіталу корпорації з критерієм наявності контролю в руках менеджерів або зовнішніх власників було створено модель контролю за концентрацією власності корпорації яка базується на чотирьох принципових моделях корпоративного управління. Перша модель – “не корпорація” – характеризується поєднанням критеріїв “концентрований капітал / контроль в руках менеджерів”. У цьому випадку рівень агентських конфліктів мінімальний, оскільки мотивація менеджерів співпадає з мотивацією акціонерів, причому, чим більший пакет акцій в руках менеджерів, тим нижче рівень агентських конфліктів. Друга модель – “класична корпорація” – поєднання критеріїв “концентрований капітал / контроль в руках зовнішніх власників”. Відмінність даної моделі від попередньої полягає в тому, що крупний акціонер не менеджер корпорації, а зовнішній інвестор. В цьому випадку найбільш ефективним механізмом контролю є участь в Раді директорів. Третя модель – “експлуатація бізнесу компанії менеджерами” – поєднання критеріїв “розпорошений капітал / контроль в руках менеджерів”. Суперечність між зовнішніми та внутрішніми акціонерами при сильно розпиленому капіталі часто вирішується на користь менеджерів корпорації. Оскільки в даному випадку неможливо встановити прямого контролю за діяльністю менеджерів (Рада директорів контролюється менеджерами корпорації), контролювати за допомогою голосування за дорученням (отримання доручення для менеджерів не вимагає власних витрат, а для зовнішніх акціонерів потрібні значні фінансові ресурси), то основним механізмом, який стимулює ефективність роботи менеджерів, є небезпека поглинання корпорації, з подальшою за цим заміною менеджерів. Четверта модель – “експлуатація бізнесу компанії найбільш крупним акціонером” – характеризується поєднанням критеріїв “розпилений капітал / контроль в руках зовнішніх власників”. Тут присутній високий ступінь нестабільності системи корпоративних відносин, оскільки у цьому випадку контроль над корпорацією встановлюється за допомогою наявності незначного пакету акцій.

9. Доведено, що оптимізовану методику управління портфелем об'єктів власності корпорації слід будувати на основі диференційованого та портфельного підходів: диференційований підхід використовується при розгляді корпоративної власності як сукупності окремих елементів, що вимагають самостійного управління; портфельний – за умови об'єднання об'єктів корпоративної власності в портфелі управління;

10. Встановлено, що з метою удосконалення процесів управління кластерами корпорації доцільно розраховувати показник взаємодії, який дає керівництву корпорації можливість оцінити яким чином включити підконтрольні підприємства (об'єкти управління) у виробничий процес. Якщо значення показника взаємодії менше одиниці, то це говорить про те, що підприємства, які входять до корпорації і працюють як самостійні елементи, діють неефективно. Якщо значення показника взаємодії більше одиниці, то це означає, що функціонування підприємств у складі кластеру більш ефективно, ніж самостійна діяльність. Крім того, розрахунок показника взаємодії, дає можливість визначити, який з об'єктів власності своєю діяльністю знижує інтегральний показник взаємодії більшою мірою, це свідчить, що об'єкт управління є слабкою ланкою кластеру корпорації.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Македон В.В. Удосконалення механізму управління корпоративною власністю // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Спецвипуск. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2002.– С. 192–201.

2. Македон В.В. Розвиток концепції визначення вартості об'єктів корпоративної власності // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Випуск 189: в 5 т. Том V.– Дніпропетровськ: ДНУ, 2004.– С.1469–1474.

3. Македон В.В. Проектування управління внутрішнім середовищем корпорації // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2004.– №3.– С.129–132.

4. Македон В.В. Визначення ефективності виробничої діяльності корпорації // Науковий вісник НГУ.– 2004.– №12.–С. 89–93.

5. Македон В.В. Використання моделі економічної доданої вартості для визначення ефективності управління капіталом корпорації // Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна.– 2004.– №634.–С.204–207.

6. Македон В.В. Вплив зовнішньоекономічного середовища на фінансовий стан корпорації // Вісник Академії митної служби України. – 2004.– №4.– С.40–45.

7. Македон В.В. Використання системного підходу для оцінки ефективності корпоративного управління // Академічний огляд.– 2004.– №2.– С.68–72.

8. Македон В.В. Механізм використання методу нечітких множин при управлінні потоками власності корпорації // Торгівля і ринок України: Темат. зб. наук. пр. Випуск 17, т. П.– Донецьк: ДонДУЕТ, 2004.– С. 70–76.

9. Македон В.В. Створення системи оперативного управління виробничим процесом корпорації // Економіка Крима.–2005.– №13.– С.21–24.

10.Македон В.В. Аналіз механізму управління дочірніми підприємствами корпорації // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. Ч. II. – Житомир: ЖДТУ, 2005.–№1(31).– 2005.– С.150–155.

11. Македон В.В. Використання методики портфельного підходу при управлінні корпоративною власністю // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво.– 2005.– №1.– С.154–158.

12. Македон В.В. Розвиток концепції визначення вартості об'єктів корпоративної власності // Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції “Інвестиційні стратегії сталого розвитку”.– Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004.– С.76–77.

13. Македон В.В. Методы оценки и управления стоимостью компании, основанные на концепции добавленной стоимости // Матеріали регіональної науково–методичної конференції “Формування стратегії конкурентоспроможності освіти в регіоні”.– Дніпропетровськ: ДНУ, 2004.– С.176–177.

14. Македон В.В. Концептуальний підхід до оцінки фінансового стану корпоративного об'єднання // Матеріали V Всеукраїнської науково–практичної конференції “Фінансово–економічні проблеми розвитку регіонів України”.– Том I.–Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004.– С. 167–168.

15. Македон В.В. Оцінка економічної ефективності управління корпорацією // Молодь України і соціально–орієнтована економіка: Матеріали міжнародної наукової конференції молодих вчених та студентів.– Харків: ХНАДУ, 2004.– С.120–121.

16. Македон В.В. Вартісний підхід як основа управління власністю корпорації // Дні науки: Збірник тез доповідей: в 3–х томах / Гуманітарний університет “ЗІДМУ”, 28–29 жовтня 2004.–Запоріжжя: ГУ “ЗІДМУ”, 2004.– Т. П.– С.63–64.

17. Македон В.В. Використання моделі нечітких множин у процесі визначення ефективності управління корпоративною власністю // М.І. Туган–Барановський – видатний вчений–економіст. Спадщина та новачі: Матеріали міжнародної науково–практичної конференції.– Донецьк: ДонДУЕТ, 2005.– Т. П.– С.86–88.

18. Македон В.В. Механізм формування Ради директорів в міжнародних корпораціях // Матеріали науково–практичної конференції “Політичні, правові та економічні основ інтеграції України у світове співтовариство”.– Черкаси: Черкаська філія МАУП, 2005.– С.51–52.

19. Македон В.В. Процес управління виробничими потужностями корпоративного управління // Материалы межвузовской научно–практической конференции “Проблеми построения й функционирования операционных систем в условиях неопределенности й динамичности внешней среды”.– Днепропетровск, ДУЭП, 2005.– С.76–78.

АНОТАЦІЯ

Македон В.В. Ефективність управління корпоративною власністю в умовах транзитивної економіки. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.02.03 – Організація управління, планування і регулювання

економікою. – Дніпропетровський університет економіки та права, Дніпропетровськ, 2005.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретичних та практичних засад ефективного управління корпоративною власністю в умовах транзитивної економіки, виявленню критеріїв управління та визначенню організаційних умов формування корпоративної власності, розробці підходів для оцінки ефективності управління об'єктами корпоративної власності.

На основі розгляду теоретичних аспектів управління корпорацією в сучасній економіці проаналізовано наукові концепції розвитку поняття корпорація та корпоративне управління, визначено основні економічні ознаки корпорацій які існують в умовах сучасної економіки. Розкрито зміст поняття “корпоративна власність” та запропоновано систему класифікації об'єктів корпоративної власності. Охарактеризовано моделі корпоративного управління країн з розвиненими ринками капіталу, особливості створення української моделі корпоративного управління.

У дисертації виявлено специфічні напрямки формування корпоративної власності в Україні та проаналізовано динаміку формування підприємств корпоративного типу. Проаналізовано методи управління активами корпорації та виявлено основні критерії ефективності управління корпоративною власністю.

Для підвищення ефективності управління корпоративною власністю створено модель контролю за концентрацією власності корпорації, оптимізовано методику управління портфелем власності корпорації за рахунок використання диференційованого та портфельного підходів. Розроблено методику управління кластерами корпорації і визначення ефективності його функціонування.

Ключові слова: корпорація, корпоративне управління, корпоративна власність, модель корпоративного управління, об'єкт корпоративної власності, портфель власності, кластер корпорації, активи корпорації.

АННОТАЦИЯ

Македон В.В. Эффективность управления корпоративной собственностью в условиях транзитивной экономики. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.02.03 – Организация управления, планирования и регулирования экономикой. – Днепропетровский университет экономики и права, Днепропетровск, 2005.

Диссертационная работа посвящена исследованию теоретических и практических аспектов управления корпорациями и корпоративной собственностью в современных экономических условиях, которые сложились в Украине. Определению организационных условий становления и развития национального корпоративного сектора экономики, исследованию опыта корпоративного управления стран с развитыми рынками капитала, разработке методик повышения эффективности управления объектами корпоративной собственности.

В работе на основании изучения научных концепций отечественных и зарубежных ученых-экономистов обобщены подходы к формированию понятий – “корпорация”, “корпоративная собственность”, объекты и субъекты корпоративной собственности. Выявлены доминирующие концепции развития корпоративного сектора экономики.

Сформировано понятие корпоративная собственность, разработана система классификации объектов корпоративной собственности. Выявлены особенности формирования и развития национальной модели корпоративного управления, стратегические направления развития корпоративного сектора, проанализирована динамика образования акционерного капитала, преимущества и недостатки его функционирования и механизм его корпоратизации.

Проанализированы методы управления корпоративной собственностью, цель использования которых повышение эффективности управления и выявление отклонений и возможных ухудшений экономического положения. Выявлены критерии оценки эффективности корпоративного управления, с помощью которых корпорация может оценить степень угрозы наступления банкротства и риск ухудшения базовых финансово-экономических показателей.

Автором создана модель контроля за концентрацией корпоративной собственности, которая позволяет определить степень участия в управлении акционеров и менеджеров корпорации. Оптимизирована методика управления пакетами корпоративной собственности на основе использования дифференцированного подхода, суть которого в том, чтобы выявить объекты собственности, приносящие наибольший экономический эффект и требующие повышенного внимания со стороны органов управления корпорации; портфельного подхода, который позволяет сформировать пакет корпоративной собственности на основании минимизации рисков и максимизации его общей прибыльности.

Разработан алгоритм формирования кластеров корпоративной собственности, цель которого определить эффективность создания кластера из подконтрольных или независимых предприятий. Предложена процедура определения слабого звена кластера – предприятия, снижающего экономические показатели деятельности корпорации.

Ключевые слова: корпорация, корпоративное управление, корпоративная собственность, модель корпоративного управления, объект корпоративной собственности, портфель собственности, кластер корпорации, активы корпорации.

ANNOTATION

Makedon V.V. Efficiency of corporate property management in the conditions of transitive economy,- Manuscript.

Dissertation submitted for the Candidate of Economy degree, speciality 08.02.03 - Organization of management, economy planning and regulation. Dnipropetrovsk University of Economics and Law, Dnipropetrovsk, 2005.

The dissertation is devoted to the investigation of theoretical and practical aspects of effective corporate property management in the conditions of transitive economy, to the determination of management conditions of establishing and developing of national corporative economy sector, to the investigation of experience of corporative management of the countries with developed capital markets, to the development of approaches of increasing the efficiency of corporate property management.

On the basis of consideration of theoretical aspects of management by a corporation in a modern economy scientific conceptions of development of concept corporation and corporate management are analysed, and also certain basic economic signs of corporations which exist in the conditions of modern economy. Maintenance of concept is exposed corporate property and the system of classification of objects of corporate property is offered. The corporate case frames of countries of the developed capital markets of feature of creation of the Ukrainian corporate case frame are described. In dissertation specific directions of forming of corporate property are discovered in Ukraine and analysed the dynamics of forming of enterprises of corporate type. The methods of assets management of corporation are analysed and found out the basic criteria of efficiency of corporate property management.

For the increase of efficiency of corporate property management a control model is created after concentration of property of corporation, optimized the method of management by the portfolio of property of corporation due to the use of the differentiated and portfolio approaches. The method of management by the clusters of corporation and determination of efficiency of its functioning is developed.

Key words: corporation, corporate management, corporate property, corporate case frame, object of corporate property, portfolio of property, cluster of corporation, assets of corporation.